BAKONYTAMÁSI

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERVE

Jóváhagyva a 25/2023. (VI. 23.) önkormányzati határozattal

2023. június

A TERV ELKÉSZÍTÉSÉBEN KÖZREMŰKÖDŐK NÉVSORA

Településrendezés, környezetvédelem, tájrendezés:

Nádai Brigitta

okl. táj- és kertépítész mérnök,
településrendezési vezető tervező,
környezetrendezési szakmérnök
tervezői jogosultság és névjegyzéki szám:
TT/1T, TK 01-5049

Településrendezés:

Rácz Bálint

okl. településmérnök
egyéni vállalkozó

Schild Dorottya

jogi szakokleveles településmérnök
egyéni vállalkozó
tervezői jogosultság és névjegyzéki szám:
TT 01-6758

Közlekedés:

Rhorer Ádám

okl. építőmérnök
Közlekedés Kft.
tervezői jogosultság és névjegyzéki szám:
KÉ-K, KÉ-L, KÉ-VA, Tkö, SZÉM1, KÉ-HA/01-3157

Közműellátás:

Hanczár Zsoltné

okl. gépészmérnök; okl. városépítési-városüzemeltetési szakmérnök, KÉSZ Tervező Kft.
tervezői jogosultság és névjegyzéki szám:
TV, TE, TH, településtervezési víziközmű-, energia közmű-, és hírközlési tervező 01-2418

Bíró Attila

Bíró Attila okl. építőmérnök; KÉSZ Tervező Kft.
tervezői jogosultság és névjegyzéki szám:
VZ-TEL települési víziközmű tervező 01-2456

Régészet:

Dr. Belényesy Károly

régész, örökségvédelmi szakértő
Régész diploma száma: 660/99 (ELTE-BTK)
Szakértői engedély száma: 15-016

2023. június

Tartalom

BEVEZETÉS ... 5
Előzmények ... 5
Partnerség az egyeztetési folyamatban ... 7
1 JÖVŐKÉP ... 8
1.1 Bakonytamási jövőképe ... 11
1.2 Településfejlesztési alapelvek ... 12
1.3 A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó és hosszútávú fejlesztési célok és a részcélok kapcsolata ... 13
2 CÉLOK ... 14
2.1.1 Ökologikus szemlélet, fenntartható mezőgazdaság ... 14
2.1.2 Munkahelyteremtés ... 14
2.1.3 Élhetőség javulása ... 14
2.1.4 Fejlődő turizmus ... 15
2.2 Az átfogó célok és a településfejlesztési elvek kapcsolata ... 15
3 STRATÉGIA ... 17
3.1 A településfejlesztési célok rendszerének összefüggései ... 17
3.2 A fejlesztések és beavatkozások értelmezése az egyes településrészekre ... 21
3.2.1 Lakóterületek (Lf területek) ... 21
3.2.2 Településközponti területek (Vt területek) ... 21
3.2.3 Zöld- és sportterületek (Zkk és Kb-Sp területek) ... 21
3.2.4 Mezőgazdasági és erdőterületek (Má, Mk, Mt, Ee, Ev és K-Mü) ... 21
3.2.5 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása ... 22
4 PROGRAM ... 23
4.1 A megvalósítást szolgáló beavatkozások ... 23
4.1.1 Akcióterületek – integrált beavatkozási területek ... 23
4.1.2 Akcióterületen kívüli, tematikus beavatkozások ... 23
4.2 Pénzügyi terv és ütemezés ... 24
4.3 Vízgazdálkodási és csapadékvíz-gazdálkodási fejlesztési feladatok ... 26
4.4 Elfogadott tematikus, gazdasági és egyéb tervek, programok vonatkozó elemei ... 27
4.4.1 Esélyegyenlőségi program ... 27
4.4.2 Gazdasági program ... 29
4.5 Az épített és természeti örökség védelmének követelményei ... 29

4.6 A célok megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer..... 29
4.7 Javaslat a fejlesztési terv és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére 30

BEVEZETÉS

Előzmények

Bakonytamási község 2021. első felében határozta el, hogy a törvényi kötelezettségeinek megfelelően a településfejlesztési koncepciójának és a településrendezési eszközeinek elkészíttetését elindítja. A község polgármestere az önkormányzati kötelezettség teljesítése érdekben kért ajánlatot az IMMO-CENTER MŰTEREM Tervező és Szolgáltató Bt.-től, melyet el is fogadott Bakonytamási Önkormányzat Képviselőtestülete. A 2021 júliusában bekövetkező jogszabályi változásokra tekintettel a település új szerződés kötött 2021 novemberében új típusú településterv elkészítésre.
A településnek jelenleg nincs hatályos településfejlesztési koncepciója, településszerkezeti terve és helyi építési szabályzata, rendelkezik viszont településképi arculati kézikönyvvel és településképi rendelettel.
A 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól (Ötv.) 13. § (1) értelmében a településfejlesztés és -rendezés a közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatnak minősül. A településfejlesztési eszközöket a képviselő-testület határozattal hagyja jóvá, a feladat nem ruházható át.
Az 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) szerint a települési önkormányzat a település tervszerű, fenntartható, valamint gazdaságos fejlesztése és üzemeltetése érdekében, a település egészére integrált, stratégiai és területi alapú, a környezeti, társadalmi és gazdasági adottságokra alapozott - a településrendezést elősegítő - **településfejlesztési tervet** készít. Az Étv. rendelkezik arról is, hogy a tervben az önkormányzat a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével rövid, közép- és hosszú távra rendszerbe foglalja településfejlesztési szándékait. A településfejlesztési tervben foglaltakat a települési önkormányzat a döntéseiben érvényesíti.
A 419/2021. (VII. 15.) kormányrendelet 10. § szerint: „ A fejlesztési terv a település jövőképének meghatározása mellett, a település fejlődésének meghatározására rögzíti azokat a rövid, közép- és hosszú távú célokat, feladatokat, településfejlesztési akciókat, fejlesztéseket, intézkedéseket, amelyeket a település a tervszerű, fenntartható és gazdaságos fejlődése és üzemeltetése érdekében megvalósítana.” A fejlesztési terv tartalmi követelményeit a 3. melléklet tartalmazza. A fejlesztési és rendezési tervhez közös megalapozó vizsgálat készült, amely külön kötetben található meg.

A településfejlesztési terv megállapításai beépülnek a párhuzamosan készülő településrendezési tervbe és helyi építési szabályzatba is. A két anyaghoz közös megalapozó vizsgálat készült, amely külön kötetben található meg.

A településfejlesztési terv tartalmi követelményei (5000 fő alatti település esetén):

1. Jövőkép

A jövőkép - a fejlesztési terv végrehajtásában szereplők mindegyike számára - integráltan és egyértelműen szemlélteti a reális településfejlesztési célok megvalósításával létrejövő azon jobb, élhetőbb jövőbeli állapotot, amely érdekében a településfejlesztési terv készül. A jövőkép meghatározza a legfőbb településfejlesztési elveket, az ezeken alapuló távlati fejlesztési szándékokat, a környezeti és társadalmi felelősséget a település társadalmi, gazdasági, táji, természeti és az épített környezetének és térségi szerepének tekintetében.

2. Stratégia

A stratégiában történik - a jövőkép megvalósítása érdekében -

a) a rövid, közép- és hosszú távú területi, tematikus és ágazati fejlesztési céloknak,

b) a településfejlesztési célok rendszerének és a célok összefüggései vázlatának,

c) az integrált és tematikus beavatkozási területeknek és

d) az épített és természeti örökség védelme követelményeinek

meghatározása, figyelembe véve a gazdasági szereplők települést érintő terveit és törekvéseit, valamint a helyi társadalom szükségleteit. A fejlesztési célokhoz fejlesztési céladatok és fejlesztési akcióterületek kerülnek meghatározásra.

3. Cselekvési program

A cselekvési program meghatározza a célok eléréséhez szükséges rövid és középtávú tematikus és integrált fejlesztési feladatokat és egyéb tevékenységeket, a kapcsolódó céladatokat, és - fejlesztési akcióterületeket figyelembe véve - az önkormányzat által elfogadott tematikus, gazdasági és egyéb tervek, programok vonatkozó elemeit. A cselekvési program tartalmazza továbbá a fejlesztések pénzügyi tervét és ütemezésének vázolását. A cselekvési program rögzíti a települési vízgazdálkodás és csapadékvíz-gazdálkodás fejlesztési feladatait és az ennek megvalósulását biztosító tervek, programok vonatkozó elemeit is.

4. Fejlesztési tervlap

A fejlesztési tervlap - a településrendezési terv megalapozásához, a teljes közigazgatási területre - az általános használatú területek figyelembevételével meghatározza a stratégia és a cselekvési program, kiemelten a céladatok és a fejlesztési akcióterületek térbeli összefüggéseit, azok rendszerét, továbbá a település működéséhez szükséges meglévő és tervezett zöldinfrastruktúra-elemek térbeli kialakítását, elrendezését és településszerkezeti szerepét.

Partnerség az egyeztetési folyamatban

314/2012. (XI. 8.) kormányrendelet értelmében a településfejlesztési koncepció véleményezési anyagáról a helyi önkormányzat egyeztetést tart, amelybe bevonja a partnerségi egyeztetés szerinti érintetteket, az érintett államigazgatási szerveket, valamint az érintett területi és települési önkormányzatokat.
A lakossággal, érdekképviseleti, civil és gazdálkodó szervezetekkel, vallási közösségekkel (röviden: partnerekkel) történő véleményeztetés a helyi adottságoknak megfelelően, a feladat jellegének figyelembe vételével a partnerségi egyeztetés szabályai szerint történik.
Bakonytamási Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a 9/2017. (VIII.15.) önkormányzati rendelettel fogadta el a partnerségi egyeztetés szabályairól szóló helyi rendeletét.

A rendeletben meghatározottak szerint az egyeztetésben részt vevők a településen:

a) Bakonytamási közigazgatási területén ingatlan rendelkezni jogosult természetes vagy jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet,
b) a bakonytamási székhellyel, telephellyel rendelkező gazdálkodó szervezet,
c) a bakonytamási székhellyel bejegyzett civil szervezet,
d) a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 98. § (2) bekezdés c) pontja alapján a településrendezési eszközök véleményezési eljárásába - a partnerségi egyeztetés megkezdése előtt legalább 30 napnál korábban - a polgármesternél írásban bejelentkező egyéb szervezet.

Koncepció vagy stratégia készítése esetén a partnerek tájékoztatása – a Korm. rendelet szerinti előzetes és munkaközi tájékoztató keretében – közterületen elhelyezett önkormányzati hirdetőfelületen, a www.bakonytamasi.hu honlapon közzétett hirdetmény útján, továbbá lakossági fórum keretén belül szóban történik. A koncepció és a stratégia módosítása esetén a partnerek tájékoztatása az elkészült tervezetről – a Korm. rendelet szerinti munkaközi tájékoztató keretében – a www.bakonytamasi.hu honlapon közzétett hirdetmény útján történik.
Településrendezési eszközök teljes eljárásban történő készítése, módosítása esetén a partnerek tájékoztatása – a Korm. rendelet szerinti előzetes és munkaközi tájékoztató keretében – közterületen elhelyezett önkormányzati hirdetőfelületen, a www.bakonytamasi.hu hu honlapon közzétett hirdetmény útján, lakossági fórum keretén belül szóban történik.
A hirdetménynek – előzetes tájékoztató esetén - tartalmaznia kell a Korm. rendelet 37. § (3) bekezdésében foglaltakkal összhangban az érintett államigazgatási szervek számára tájékoztatásra bocsájtott dokumentumot, a partnerek észrevételeinek benyújtására nyitva álló határidőt és a postacímet vagy elektronikus levélcímet, ahova az észrevétel megküldhető.
A hirdetménynek – munkaközi tájékoztató esetén - tartalmaznia kell az érintett államigazgatási szervek számára tájékoztatásra bocsájtott dokumentumokat, , a partnerek észrevételeinek benyújtására nyitva álló határidőt és a postacímet vagy elektronikus levélcímet, ahova az észrevétel megküldhető.
A lakossági fórum összehívására és lebonyolítására a Bakonytamási Önkormányzat Képviselő-testülete Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló önkormányzati rendeletében foglalt szabályozás az irányadó. A partnerek a lakossági fórumon szóban észrevételt tehetnek, amelyet jegyzőkönyvbe kell foglalni. A lakossági fórumot követő 8 napon belül, valamint lakossági fórum hiányában a hirdetmény közzétételét számított 8 napon belül a partnerek írásos észrevételeket tehetnek az alábbi módokon: papíralapon a Polgármesternek címezve, Bakonytamási Önkormányzatának címére (8555 Bakonytamási Széchenyi u. 1.) történő megküldéssel, vagy elektronikus levélben a hirdetményben meghatározott e-mail címre történő megküldéssel, amennyiben a hirdetmény ilyet tartalmaz.

1 JÖVŐKÉP

A térségre vonatkozóan **Veszprém megye Területfejlesztési Koncepciója** (elfogadva a 33/2021. (IV.21.) MÖK határozattal) az alábbi fejlesztési célokat fogalmazza meg a Pápai várostérségre:

„A térségi kapcsolatok erősítése

- *A járás **úthálózatának fejlesztése** a települések közötti együttműködésben, **az utak állapotának javítása***
- ***83. sz. főútvonal további D-i irányú fejlesztése** (M1-M8-Balaton összeköttetés)*
- ***Vasút-villamosítás** (Győr – Pápa – Celldömölk vasútvonal)*
- *A város, mint **járásszékhely központi pozíciójának erősítése, fejlesztése** (gazdaság, kultúra)*
- *A **kerékpárutak térségi rendszerbe fejlesztése**, egyes kijelölt **erdészeti utak bekapcsolása a kerékpárút hálózatba**.*

A térségi gazdaság fejlesztése

- ***Repülőtér polgári logisztikai fejlesztése** a meglévő raktározási és logisztikai kapacitásokra, vámkezelési rendszerre, személyforgalmi terminálra alapozva – a 2012-ben elfogadott járműipari klaszter megvalósítása*
- *a **magasabb hozzáadott értékű termékeket előállító gazdaság fejlesztése** a térség népességmegtartó képessége növeléséért, K+F-fejlesztések a kis és közepes vállalkozások számára is, start-up-ok kiemelt támogatása*
- ***Stratégiai ágazatok fejlesztése**: a járműiparhoz, egészségiparhoz, logisztikához, élelmiszeriparhoz, faiparhoz kapcsolódó a teljes húsipari vertikumhoz (az állattenyésztés technológiai fejlesztésétől a „pápai hús" márkaértékét biztosító meglévő és az új feldolgozógyárakon át a – a fűszeriparban, a húshulladék feldolgozásban működő) kapcsolódó vállalkozások fejlesztése*
- ***Ásványvíz:** az ásványvíz piacra juttatásához szükséges technológia kialakítása/fejlesztése*
- ***Megújuló energia-források** (napenergia, szél, földhő) széles körű kihasználása*
- *A **tejipari vertikum fejlesztése** (állattenyésztéstől tejfelvásárláson át a feldolgozásig, sajátosan térségi termékek előállításáig) kiemelten a megyehatár menti Sokorói tengely mentén Nagydémtől Bakonytamásin keresztül Gicig.*
- ***Textilgyártás 100 éves hagyományának folytatása** (a termelési hagyományok és a mesterségbeli tudás hasznosítása a piac várható ismételt átrendeződése során), kézművesség, nagyüzemi textilipar modernizációja*
- *A **környezetipar fejlesztése** (nagy állattartó telepek trágya hasznosítására biogáz üzemek fejlesztése, állati eredetű melléktermékek és alapanyagok feldolgozása és hasznosítása, növényi (és erdészeti) eredetű alapanyagok és hulladékok hasznosítása, a termálvíz többirányú hasznosítása kertészeti termelésben.)*
- *A **mezőgazdaság támogatása** (a nagyüzemek, a kisüzemek, a családok önfenntartó gazdálkodását biztosító kisüzemek és a kereset-kiegészítést biztosító háztáji kisgazdaságok gazdálkodásának összehangolt támogatása különösen a megyehatárok melletti településekben) mezőgazdasági öntöző-rendszerek kiépítése, egészséges termékek előállítása, helyi (térségi) piac létesítése.*
- *A **vidékstratégia érvényesítése a városkörnyék fejlesztése érdekében** kiemelten a megyehatár melletti területeken*

- *A **gazdaság fejlesztéséhez szükséges képzett munkaerő biztosítása**, letelepítése, lakhatási feltételek megteremtése (munkásszálló) a köznevelés és szakképzés feltételrendszerének fejlesztése, felnőttképzési és átképzési programok indítása, felsőoktatási programok megvalósítása*
- ***A turizmus fejlesztése**: a természeti és épített örökségre alapuló desztináció-fejlesztés (kiemelten wellness-, gyógy-, konferencia-, kultúr-. vallás- és egészség-turizmus), magasabb szintű szálláshely-fejlesztés, falusi turizmus fejlesztése*

A térszerkezet továbbfejlesztése:

- *A vidéki térség megélhetését biztosító **hálózatfejlesztés***

Városszerkezet fejlesztése

- *Az **épített örökség** és a városszerkezet **védelme** és **megújítása***
- *Az **ipari park infrastrukturális feltételrendszerének fejlesztése** az Ipar 4.0 iránymutatásai alapján*
- ***Új ipari park kialakítása**, beruházásra alkalmas területek feltárása, előkészítése*
- *Korábbi **gyártelepek rehabilitációja**, értékőrző megújítása, rozsdaövezetek rehabilitációjának elősegítése*
- ***Közlekedésbiztonsági és parkolási fejlesztések***
- ***Kerékpáros útvonalak** kialakítása az egész város területén*
- *Keleti elkerülő út megépítése (Pápa)*

A Veszprém megyei TFK a Pápa-Győr kapcsolatrendszer erősítése mellett a foglalkoztatás bővítését célozza meg, amelynek érdekében az élelmiszeripar (különösen a hús- és tejipar), valamint a kiszolgáló állattenyésztési ágazat erősítendő. A koncepció a háztáji gazdaságok támogatását is célként rögzíti.

Veszprém megye Területfejlesztési Programja, Stratégiai Program, Operatív Program (elfogadva a 34/2021. (IV.21. MÖK határozattal) a következő célokat fogalmazza meg a térségre vonatkozóan:

*„**Jövőkép***

Veszprém megye – területfejlesztési koncepcióban meghatározott - jövőképe: Vonzó, élhető és versenyképes térség. A jövőképben megfogalmazottak elérése érdekében Veszprém megye és térségei fejlesztésében a területfejlesztési koncepció szerint kiemelten kezelendő:

- *a versenyképesség növelése,*
- *a térség gazdaságának az itt élők megélhetését segítő fejlesztése,*
- *a megye lakossága életminősége javítása, „jól léte" biztosítása,*
- *valamint a megye térszerkezetének tudatos alakítása.*

Veszprém megye jövőképe egy dinamikusan megújuló harmóniát tükröz, annak megteremtését vetíti előre. Harmóniát, amelyet ez a táj - a Balaton part, a Balaton-felvidék, a Bakonyalja, a Bakony, a Somló – is tükröz, harmóniát a rendelkezésre álló sokszínű lehetőségek és azok kihasználása között, harmóniát az itt élő emberek képességei, elvárásai és a térség és települései fejlődése között, harmóniát települési környezetben és harmóniát a társadalomban. A megyei területfejlesztési koncepció célja tehát ennek a harmóniának a megteremtése, a jövőképben felvázolt olyan vonzó, élhető és versenyképes térség kialakítása, amely az itt élők, és az ide látogatók szélesen értelmezett „jól lét"-ének is feltétele. A megyei területfejlesztési stratégiai

program a jövőkép elérését előmozdító hosszú távú átfogó célokhoz kapcsolódó prioritásokat és a középtávú, 2021-27 közötti időszakra szóló programokat határozza meg.

A területfejlesztési koncepcióban rögzített átfogó célok

- *Átfogó cél 1. A gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés*
- *Átfogó cél 2. A lakosság életminősége javítása, „jól léte" biztosítása, a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával, a helyi társadalmak fejlesztése*
- *Átfogó cél 3. A térszerkezet tudatos alakítása, a versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, várostérségek összehangolt fejlesztése*
-

Veszprém megye fejlesztésének stratégiai céljai 2030-ig

- *1.1. Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés és a fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztése a foglalkoztatás bővítésével a versenyképes, innovatív és zöld gazdaság fejlesztésével*
- *A Balaton térségére és az innovációs tengelyekre specializált gazdaságfejlesztés a térségi és a helyi potenciálok fenntartható kihasználásával*
- *1.3. Vidékies térségek értékalapú megújítása, a vidék élhetőségének és életképességének fokozása, e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állítása*
- *2.1. Egészséges társadalom megteremtése, az egészség megőrzése, a járványok terjedésének és a betegségeknek a megelőzése, a gyógyulás feltételeinek javítása*
- *2.2. Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása, az élethosszig való tanulás feltételeinek biztosítása, az intelligens települések kialakítása a XXI. század nyújtotta technikai lehetőségek sokoldalú alkalmazásával*
- *2.3. Az élet- és lakókörülmények fejlesztése a települések élhetőségének javításával, közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom kialakítása*
- *3.1. A gazdaság versenyképessége erősítését szolgáló fenntartható térszerkezet kialakítása, a munkahelyek és a szolgáltatások elérhetőségének javítása, a mobilitás fejlesztése*
- *3.2. A városok és várostérségek összehangolt integrált fejlesztése, zöld és intelligens települések, a környezet, a zöld- és kékinfrastruktúra hálózatok összehangolt fejlesztése*

A prioritások azonosítása

- *1. Prioritás: A megye ipari-innovációs tengelyeire, turisztikai térségeire specializált gazdaságfejlesztés a kutatás-fejlesztés-innováció erősítésével és a fenntartható munkaerőpiac feltételeinek biztosításával, a versenyképesség növelése*
- *2. Prioritás: A területi potenciál erősítése a vidékies térségekben, a városok és térségeik összehangolt integrált fejlesztése, fenntartható térség- és településfejlesztés*
- *3. Prioritás: Kreatív, versenyképes tudással rendelkező jól képzett, a korszerű digitális megoldások nyújtotta lehetőségekkel élni képes modern és egészséges társadalom, amely számára biztosítottak a gyógyulás, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés javuló feltételei"*
- *4. Prioritás: A megye külső és az egyes térségei közötti belső kapcsolatrendszerét javító, a munkahelyek és szolgáltatások jó színvonalú elérhetőségét korszerű és fenntartható módon biztosító mobilitás*

- *5. Prioritás: A természeti erőforrások megóvása, a természeti környezet és a vizek védelme, a környezeti állapot javítását szolgáló közműfejlesztés, a klímaadataptációs képesség fokozása, az energiatudatosság és energiahatékonyság növelés"*

Bakonytamási jövőképe a fenti célokkal összhangban, a település adottságait figyelembe véve az alábbiak szerint fogalmazható meg:

1.1 Bakonytamási jövőképe

Bakonytamási a pápai járás aprófalvas településszerkezetű térségében az a település, ahol a **Bakonyalja táji és természeti értékekre alapozva**, a **mezőgazdaság és a turizmus** is fenntartható módon fejlődik. **A település táji és természeti környezetének állapota iránt** vállalt egyre növekvő **társadalmi felelősségvállalással** összefüggésben, a korszerű technológiák alkalmazásával, **fenntartható módon** működnek a helyi gazdaságok, telephelyek, vállalkozások. Az **ökologikus szemlélet** minden téren fontossá válik, a meglévő és újraéledő Hathalom pusztai és a 832-es út menti egykori TSZ telephely minőségi fejlesztésen megy keresztül, hogy **korszerű módon, a településképbe és a tájba illesztett módon** működhessenek tovább. A településen fontos célként jelenik meg a mezőgazdasági termékek helyben történő feldolgozásának és a rövid ellátási lánc kialakításának ösztönzésére is. A **foglalkoztatási szint javítása** a helyi alternatív foglalkoztatás bővítést célzó programok által is megvalósul, melyek családbarát munkahelyekként, rugalmas munkaidőt biztosítva a nők (kisgyermekes anyák) foglalkoztatási arányának növeléséhez is erősen hozzájárulnak. A mezőgazdasági ágazat országos és helyi támogatásának eredményeképpen egyre többen foglalkoznak állattartással és növénytermesztéssel. A foglalkoztatás folyamatosan bővül nem csak a helyi lehetőségek növekedésével, hanem a **térségi kapcsolatok, munkalehetőségek** és a térségben hagyományos **mezőgazdasági ipar, vidékfejlesztés fellendítését célzó képzési lehetőségek javulásával** is. **Térségi együttműködésen alapuló turisztikai fejlesztések** eredményeképp Bakonytamási is intenzívebben bekapcsolódik a járásközpontra fókuszáló városi turisztika vérkeringésébe, melyhez kapcsolódóan a hagyományteremtő módon, színvonalasan megrendezésre kerülő helyi rendezvények a lakosságon túl a közeli településeken megszálló turisták számára is vonzó programlehetőséget nyújtanak.
A lakosság **életminőségének javulása** következik be a **jövedelmi viszonyok javulásán** túl a lakosság **egészségének megőrzését**, az **intézményi, zöldfelületi, közlekedési és közműinfrastruktúra fejlesztését, a közbiztonság javítását** megcélzó projektek megvalósulása kapcsán is. Folyamatosan javul Bakonytamási a szociális alapszolgáltatások gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, családi napközik stb.), óvodai ellátáshoz való hozzáférés, valamint az ellátás színvonala is. Az intézmények szakszerűen és összehangoltan működnek, nyitottak a párbeszédre, rugalmasan alkalmazkodnak a vonzáskörzetükben élők helyzetéhez és igényeihez. A **szennyvízhálózat kiépítése** nem csak az életminőséget növeli, és segíti a kis- és középvállalkozások fejlődését, de a **természeti környezet (felszín alatt vizek) állapotát is javítja.**
A fentiekkel összefüggésben a település **népességmegtartó képessége is erőteljesen növekszik**, a település a Pápa környéki, **nyugodt, természetközeli életmódot választó családok letelepedési célterületévé válik,** akik a település adottságaira és hagyományaira alapozva szívesen **bekapcsolódnak a mezőgazdaságba termelésbe** is.

Bakonytamási a jövőkép alapján egy kedvező népesedési és gazdasági adatokkal rendelkező település, mely elsősorban a nyugodt, természetközeli, életmódot választó családok letelepedési célterülete, de vonzó természeti adottságai és programkínálata által a térségi turizmus egyre kedveltebb célterületévé is válik.

A fentiekben megfogalmazott jobb és élhetőbb jövőbeli állapot elérése érdekében készül jelen településfejlesztési terv.

1.2 Településfejlesztési alapelvek

A főbb településfejlesztési elvek a megyei és a térségi fejlesztési koncepciókban rögzített állításokkal összhangban fogalmazhatók meg. A településfejlesztési terv megalkotása során figyelembe vett elvek a következők:

- Integrált megközelítés: A települések életének olyan különböző dimenziói, mint a gazdaság, a társadalom, az épített és természeti környezet egymással szorosan összekapcsolódnak, egymásra hatást gyakorolnak, ezért az egyes településfejlesztési beavatkozások csak integrált megközelítés alkalmazásával lehetnek igazán hatékonyak. Egyedi projektek, pontszerű fejlesztési beavatkozások helyett elsősorban egymás hatását kölcsönösen erősítő beavatkozások, komplex fejlesztések szükségesek. Azok a beavatkozások tekinthetők sikeresnek, melyek kedvező irányba mozdítják a többi terület folyamatait is. A fizikai, infrastrukturális fejlesztések mellett a humán szférát belsőleg erősítő, szoft-jellegű akciók, programok, kapcsolati lehetőségek, információ-átadások hasznossága is kiemelkedő az integrált szemléletmódban.
- Fenntarthatóság: A településfejlesztés filozófiai alapját, átfogó célkitűzését az elmúlt évtizedek gyakorlata alapján a fenntartható fejlődés eszméje jelenti. Ez azt jelenti, hogy a társadalmi igényeket a fizikai (épített és természeti) környezet értékeinek megőrzésével és továbbfejlesztésével, gazdaságilag is hosszútávon fenntartható (megvalósítható, működtethető, finanszírozható) módon kell kielégíteni. A településfejlesztés során nem támogathatóak olyan fejlesztések, amelyek a meglévő, kitűnő táji és természeti adottságok sérülésével járhatnak, vagy a környezetet túlságosan terhelik, a helytakarékos területhasználatot kell támogatni. A fenntartható fejlődés ugyanakkor nemcsak környezeti, hanem gazdasági és társadalmi fenntarthatóságot is jelent. A környezeti fenntarthatóságot segíti többek között a változatos területhasználat, a környezetbarát közlekedési módok előtérbe helyezése, az épületek energiahatékonyságának javítása, a helyi gazdaság és a rövid ellátási láncok támogatása, a megfelelő hulladék-és vízgazdálkodás, valamint általánosságban a település életének minden területén az erőforrásokkal való takarékosság és a környezeti terhelés csökkentése.
- Örökségvédelem: fontos az egységes településkarakter és a helyi épített értékek megőrzése, emellett a településen már hagyományokkal rendelkező gazdasági ágazatokat kell erősíteni.
- Innovativitás, minőség: a hagyományos ágazatok fejlesztésében is fontos az innovatív elvek és a korszerű technológia alkalmazása, ezáltal fenntarthatóbban, jobb minőségű termékek állíthatók elő. Fontos a helyiek életminőségének, valamint a településre látogatóknak nyújtott szolgáltatások színvonalának javítása.

- Mobilitás: a munkaerő szabad áramlásának megkönnyítése, a társadalmi mobilitás megteremtése,
- Partnerség: ösztönözni kell a térségi és a településközi együttműködést, valamint a település közösségének építését, ehhez korszerű információs technológiát és a participatív módszereket kell alkalmazni. A településfejlesztési folyamat valamennyi szakaszában is kiemelt alapelvként kell kezelni a partnerséget, hiszen egy-egy fejlesztés csak valós lakossági igény és megfelelő lakossági támogatás mellett érheti el célját. A partnerségre ugyanakkor nemcsak a helyi lakosság szintjén érdemes törekedni, hanem a gazdasági élet szereplői és a különböző térségi és településközi szerepelők között is.

1.3 A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó és hosszútávú fejlesztési célok és a részcélok kapcsolata

A településfejlesztés részletes programjának kidolgozása és végrehajtásának szervezése során következetesen érvényesíteni kell a tervben a szakmai megfontolások alapján megfogalmazott településfejlesztési alapelveket.

Bakonytamási elérendő jövőképe, a meghatározott településfejlesztési elvek, valamint a település előtt álló kihívások alapján különböző átfogó és hosszútávú célok jelölhetők ki, melyek megmutatják, hogyan lehet a jövőkép elérése érdekében a település kedvező adottságaira támaszkodni, a meglévő gyengeségeit ellensúlyozni, illetve a jövőben fenyegető külső veszélyeket enyhíteni és a bevonható lehetőségeket pedig optimálisan kihasználni.

Bakonytamási a jövőkép alapján egy kedvező népesedési és gazdasági adatokkal rendelkező település, mely elsősorban nyugodt, természetközeli életmódot választó családok letelepedési célterületévé válik, akik a település adottságaira és hagyományaira alapozva szívesen bekapcsolódnak a mezőgazdaságba termelésbe is. A település vonzó természeti adottságai és programkínálata által a térségi turizmus egyre kedveltebb célterületévé is válik. Ezzel összefüggésbennégy átfogó cél körvonalazódott, melyek a jövőképben megfogalmazott irányba mozdíthatják a településen végbemenő folyamatokat.

Ezek:

1. Ökologikus szemlélet, fenntartható mezőgazdaság

2. Munkahelyteremtés

3. Élhetőség javulása

4. Fejlődő turizmus

2 CÉLOK

2.1.1 Ökologikus szemlélet, fenntartható mezőgazdaság

A településfejlesztésben, kiemelten a mezőgazdaságban fontos szerepe van környezettudatosságnak és az ökologikus szemléletmódnak, ezzel összefüggésben fontos cél lehet a mezőgazdasági termékek helyben történő feldolgozásának és a rövid ellátási lánc kialakításának ösztönzése. A külterületek biodiverzitását meg kell őrizni, és az ökologikus gazdálkodást kell támogatni.
A külterjesen hasznosítható, gyengébb termőhelyi adottságokkal rendelkező, valamint a talaj-, víz- és élőhelyvédelmi szempontból fontos területeken főként önellátásra, ill. a környező területek tradicionális, jó minőségű, egyedi, tájjellegű, illetve bio-termékekkel történő ellátására, valamint az idegenforgalom (kulturális, rekreációs) specifikumaira irányuló termelést célszerű folytatni. Javasolható a takarmánytermesztés, extenzív gyepgazdálkodással összekötött külterjes állattartás, amely jól kombinálható a génmegőrző és idegenforgalmi jellegű őshonos állatok tartásával, bemutatásával.
A mezőgazdasági térségbe tartozó magasabb ökológiai, de alacsonyabb termőhelyi értékű mezőgazdasági területek az agrár-környezetvédelmi alapú környezet-, és természetkímélő területhasználat, az ökológiai tájgazdálkodás és az erre épülő ökoturizmus és vidékfejlesztés javasolt célterületei, ennek megfelelően itt kiemelt fejlesztési és rendezési cél a táji változatosság, mozaikosság fenntartása: gyepek - ligetek - erdők, nádasok, nedves – vizes élőhelyek megóvása illetve területi részarányuk növelésének elősegítése.
A mezőgazdasági térség extenzíven hasznosított területein ösztönözni kell az extenzív tájgazdálkodásra alkalmas - jellemzően több tíz hektárt elérő, de a több 100 ha-t jellemzően nem meghaladó - birtokméretek kialakítását. Az intenzív művelésből kivonandó, öko- (bio-) és egyéb külterjes mezőgazdálkodásra sem alkalmas területek elsősorban extenzív gyepgazdálkodással, honos fafajokkal történő ligetes fásítással, halastóként vagy egyéb vizesnedves élőhelyek kialakulására módot adó formában hasznosítandók. A mezőgazdasági térség extenzíven hasznosított területein - az agrár, a környezetvédelmi és az erdészeti támogatási formák összehangolt alkalmazásával - ösztönözni kell a szántóterületek arányának csökkentését, a gyep és erdőterületek arányának jelentős növelését.

2.1.2 Munkahelyteremtés

Támogatni kell a meglévő kis- és középvállalkozások korszerű és környezettudatos fejlesztését, illetve újabbak létrehozását a népesség megtartása érdekében. Fontos a helyi hagyományokon alapuló mezőgazdaság és a település értékeire alapuló turizmus fellendítése is. Szorgalmazni kell a helyi alternatív foglalkoztatás bővítését célzó programok létrejöttét is, melyek családbarát munkahelyekként, rugalmas munkaidőt biztosítva a nők (kisgyermekes anyák) foglalkoztatási arányának növeléséhez is hozzájárulhat.

2.1.3 Élhetőség javulása

A megfelelő lakóminőség megteremtéséhez fontos a még komfort nélküli lakóingatlanok komfortjának növelése, és a lakásfenntartás nehézségeinek csökkentése. A népesség megtartása

a település fennmaradásának záloga, ezért a települést a családok számára vonzóvá kell tenni. Szükséges az intézményi hálózat fejlesztése, állapotának javítása (pl. óvoda udvar), a meglévő közösségi célú épületek felújítása. Bővíteni kell a rekreációs lehetőségeket, a település közterületi zöldfelületeit rendszeresen karbantartani szükséges. A mobilitás érdekében fontos a településközi közlekedés fejlesztése. A fenntartható technológiák alkalmazása a mezőgazdaságban hozzájárul természeti környezet állapotának megőrzése, mely szintén az élhetőség javulásának irányába mutat.

2.1.4 Fejlődő turizmus

A település olyan természeti és táji értékei, mint erdők, a zártkertek, a patakok és források, valamint az épített örökségek kiváló lehetőséget teremtenek a turizmus fejlesztésére. Ehhez bővíteni kell a településen megtalálható rekreációs lehetőségeket és a programkínálatot, illetve a turisztikai hálózatot is fejleszteni kell. A szomszédos településekkel együttműködésben létre kell hozni az idegenforgalmat kiszolgáló kereskedelmi és szolgáltató szektort.

2.2 Az átfogó célok és a településfejlesztési elvek kapcsolata

Az alábbi táblázat a településfejlesztési elvek fontosságát mutatja be az átfogó célok megvalósítása során:

	Ökologikus szemlélet, fenntartható mezőgazdaság	Munkahely-teremtés	Élhetőség javulása	Fejlődő turizmus
Integrált szemlélet	●●●	●●●	●●●	●●●
Fenntarthatóság	●●●	●●	●●●	●●
Örökségvédelem	●●	●	●●	●●●
Innovativitás és minőség	●●●	●●	●●	●●
Mobilitás	●	●●	●●●	●
Partnerség	●●	●●	●●●	●●

Jelmagyarázat:

●●● Kiemelt fontosságú

●● Fontos

● Kevésbé

Jövőkép	**Bakonytamási egy kedvező népesedési és gazdasági adatokkal rendelkező település, mely elsősorban a nyugodt, természetközeli, életmódot választó családok letelepedési célterülete, de vonzó természeti adottságai és programkínálata által a térségi turizmus egyre kedveltebb célterületévé is válik.**			
Átfogó célok	**1. Ökologikus szemlélet, fenntartható mezőgazdaság, 2. Munkahelyteremtés, 3. Élhetőség javulása 4. Fejlődő turizmus**			
Ágazatok	Társadalom	Gazdaság	Épített környezet	Természeti környezet
Hosszú távú célok	Javuló népesedési folyamatok, javuló életminőség	Munkalehetőségek spektrumának növelése	Épített környezet értékőrző, értékteremtő fejlesztése	Természeti környezet állapotának javulása
Részcélok	Aktív, egészséges, befogadó társadalom	Idegenforgalom növelése	Épített környezet harmonikus, összehangolt fejlesztése	Szemléletformálás
	Foglalkoztatási szint javítása	Kereskedelem és szolgáltatások bővítése	Közlekedés fejlesztése	Természeti területek fenntartható és értékmegőrző fejlesztése
	Pozitív vándorlási egyenleg	Mezőgazdaság fenntartható és korszerű fejlesztése	Közművek fejlesztése	Települési zöldinfrastruktúra fejlesztése

3 STRATÉGIA

3.1 A településfejlesztési célok rendszerének összefüggései

A megfogalmazott átfogó és hosszútávú célok különböző időtávokban megvalósítható részcélokból és beavatkozásokból állnak. A fejlesztési terv feladata – a jövőkép megvalósítása érdekében – rövid, közép- és hosszú távra rendszerbe foglalni a településfejlesztési szándékait.

Az időtávlatok alkalmazása tekintetében alapelvnek tekinthető, hogy lehetőleg a hosszabb időre szóló koncepcionális, átfogó fejlesztési elképzelésekből célszerű levezetni a rövidebb távra szóló részcélokat, beavatkozásokat, akciókat, projekteket, ugyanakkor a hosszú távú elképzelések megfogalmazásánál is tekintetbe kell venni a településen rövid és középtávú vizionálható realitásokat.

A rögzített településfejlesztési alapelvek figyelembevételével az előzőekben meghatározott átfogó, hosszú távú célok és részcélok elérése érdekében a következő középtávú stratégiai célok kerültek meghatározásra:

1. Átfogó cél - Ökologikus szemlélet, fenntartható mezőgazdaság

Stratégiai célok:

- **C1** – Fenntartható és korszerű mezőgazdasági vállalkozások megtelepedésének és fejlődésének elősegítése
- **C2** – Az alacsonyabb termőhelyi értékű mezőgazdasági területek agrár-környezetvédelmi alapú környezet-, és természetkímélő területhasználatának, az ökológiai tájgazdálkodás és az erre épülő ökoturizmus és vidékfejlesztés elősegítése
- **C3** – Bio-termékekkel történő ellátására, valamint az idegenforgalom (kulturális, rekreációs) specifikumaira irányuló termelés elősegítése

2. Átfogó cél – Munkahelyteremtés

Stratégiai célok:

- **C4** - Kereskedelmi, szolgáltató, vendéglátó szektor fejlesztése
- **C5** - Térségi együttműködésen alapuló turisztikai fejlesztések
- **C6 -** Állattenyésztés lehetőségének biztosítása, ösztönzése; vidékfejlesztés fellendítését célzó képzési lehetőségek támogatása

3. Átfogó cél - Élhetőség javítása

Stratégiai célok:

- **C7** - Lakóterületek családbarát fejlesztése
- **C8** - Humán infrastruktúra fejlesztése
- **C9** - Rekreációs lehetőségek fejlesztése
- **C10** - Közműellátottság javítása

4. Átfogó cél – Fejlődő turizmus

- **C11 –** Térségi együttműködésen alapuló turisztikai fejlesztések
- **C12 –** A természeti területek és a mezőgazdasági termékek bevonása a helyi turizmusba

A stratégiai célok között nincs hierarchikus viszony, a célok egymással kölcsönhatásban állnak a település fejlődésének kontextusában.

Társadalom			
Hosszú távú célok, részcélok		**Középtávú tematikus célok**	**Rövidtávú célok, beavatkozások**
Javuló népesedési folyamatok, javuló életminőség	Pozitív vándorlási egyenleg	T1- A meglévő és a még beépítetlen lakótelkek teljes közművesítettségének megoldása, támogatása	Fiatal párok, gyermekes családok letelepedésének vagy helyben maradásának támogatása
	Aktív, egészséges, befogadó társadalom	T2 - Gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, családi napközik stb.), óvodai ellátáshoz, való hozzáférés, valamint az intézményi ellátás színvonalának javítása	Óvoda és udvarának felújítása, bővítése
			Temető karbantartási munkák
			Közintézmények akadálymentesítése
		T3- Rekreációs területek fejlesztése	Sportpálya és környezetének fejlesztése
	Foglalkoztatási szint javítása		Kulturális programok bővítése
Gazdaság			
Hosszú távú célok, részcélok		**Középtávú tematikus célok**	**Rövidtávú célok, beavatkozások**
Munkalehetőségek spektrumának növelése	Mezőgazdaság fenntartható és korszerű fejlesztése	T4 - Termelés korszerűsítése	Az állattenyésztés támogatása soft programokkal, vidékfejlesztés fellendítését célzó képzési lehetőségek támogatása, háztáji gazdaságok támogatása
	Idegenforgalom növelése	T5 - Kerékpáros, hátizsákos turizmusra épülő szolgáltatások fejlesztése	Helyi, hagyományteremtő rendezvények szervezése, támogatása
		T6 – Turisztikai attrakciók fejlesztése	
	Kereskedelem és szolgáltatások bővítése	T7 - Helyi, tájjellegű, illetve bio-termékek előállítására irányuló vállalkozások támogatása, ösztönzése	
Épített környezet			

Hosszú távú célok , részcélok		Középtávú tematikus célok	Rövidtávú fejlesztések
Épített környezet értékőrző, értékteremtő fejlesztése	Épített környezet harmonikus, összehangolt fejlesztése	T8 - Arculat meghatározás, településképvédelem, minőségi, falusias lakókörnyezet	Régi épületek értékőrző homlokzati felújításának, korszerűsítésének támogatása
	Közlekedés fejlesztése	T9 - Kerékpáros infrastruktúra feltételeinek megteremtése	Közút, járda felújítás
	Közművek fejlesztése	T10 – Közcsatorna kiépítése	Csapadékvíz-elvezető árkok tisztítása
Természeti környezet			
Hosszú távú célok, részcélok		**Középtávú tematikus célok**	**Rövidtávú fejlesztések**
Természeti környezet állapotának javulás	Települési zöldinfrastruktúra fejlesztése	T11 -Új zöldfelületek kialakítása	Meglévő zöldfelületek fejlesztése, virágosítása, fásítása, utcabútorok kihelyezése
	Szemléletformálás	T12 - Fenntartható tájgazdálkodás és tájszerkezet kialakulásának elősegítése, innovatív technológiát alkalmazó cégek támogatása	Szemléletformálás, környezetvédelmet elősegítő soft projektek, programsorozat, természeti értékek bemutatása
	Természeti területek fenntartható és értékmegőrző fejlesztése		Környezetvédelem erősítése helyi jogszabályokkal, mezőgazdasági termékek helyben történő feldolgozásának és a rövid ellátási lánc kialakításának ösztönzésére

3.2 A fejlesztések és beavatkozások értelmezése az egyes településrészekre

3.2.1 Lakóterületek (Lf területek)

- üres lakótelkek értékesítése, hasznosítása;
- a kihasználatlan épületek turisztikai hasznosításának elősegítése;
- kereskedelmi, szolgáltató tevékenység lehetővé tétele;
- háztáji gazdaságok támogatása;
- településképi szabályozás
- közutak, járdák felújítása, karbantartása
- régi épületek értékőrző homlokzati felújításának, korszerűsítésének támogatása

Akcióterület: Nem érinti

3.2.2 Településközponti területek (Vt területek)

- óvoda és udvarának felújítása, bővítése
- a kihasználatlan épületek turisztikai hasznosításának elősegítése;
- kereskedelmi, szolgáltató tevékenység lehetővé tétele.

Akcióterület: Nem érinti

3.2.3 Zöld- és sportterületek (Zkk és Kb-Sp területek)

- zöldterületi fejlesztések, virágosítás, fásítás;
- a sportpálya fejlesztés, kiszolgáló építmények elhelyezése;
- padok, kerékpártárolók, utcabútorok elhelyezése

Akcióterület: Nem érinti

3.2.4 Mezőgazdasági és erdőterületek (Má, Mk, Mt, Ee, Ev és K-Mü)

- állattartótelepek fejlesztése és településképbe illesztése, energia-hatékony korszerűsítése,
- az agro-ökológiai adottságokhoz illeszkedő, környezetbarát gazdálkodás elősegítése
- A külterjesen hasznosítható, gyengébb termőhelyi adottságokkal rendelkező területeken főként önellátásra, ill. a környező területek tradicionális, jó minőségű, egyedi, tájjellegű, illetve bio-termékekkel történő ellátására, valamint az idegenforgalom (kulturális, rekreációs) specifikumaira irányuló termelés elősegítése. Javasolható a takarmánytermesztés, extenzív gyepgazdálkodással összekötött külterjes állattartás, amely jól kombinálható a génmegőrző és idegenforgalmi jellegű őshonos állatok tartásával, bemutatásával,
- Az extenzíven hasznosított területeken - az agrár, a környezetvédelmi és az erdészeti támogatási formák összehangolt alkalmazásával - ösztönözni kell a szántóterületek arányának csökkentését, a gyep és erdőterületek arányának jelentős növelését.

Akcióterület: Nem érinti

3.2.5 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

Település-részek, területi célok	Tematikus célok											
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12
Lakóterületek												
Település-központi területek												
Zöld- és sportterületek												
Mezőgazdasági és erdő-területek												

Erős kapcsolat – Fokozottan érvényesíthető cél

Közepes kapcsolat – Általánosan érvényesíthető cél

Gyenge kapcsolat – Kevésbé érvényesíthető cél

4 PROGRAM

4.1 A megvalósítást szolgáló beavatkozások

4.1.1 Akcióterületek – integrált beavatkozási területek

Akcióterületi projekteknek nevezzük a térben és időben koncentrált, jellemzően integrált jellegű projekteket. Térben koncentrált, vagyis a beavatkozások egy jól meghatározható határvonallal körülvett területen belül történnek döntően. Az időben való koncentráltság azt jelenti, hogy az akcióterületen belüli beavatkozások szintén egy jól meghatározott határidőn belül mennek végbe tervezetten. Az integrált jelleg pedig azt jelenti, hogy az akcióterületen többféle, de egymással szorosan összekapcsolt, összehangolt beavatkozások valósulnak meg. Az akcióterületen megvalósuló fejlesztések a konkrét akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra (mely egyébként szervesen illeszkedik a településfejlesztés célrendszerébe). Koncentrált és komplex voltuk miatt a várható hatásuk érzékelhető változást idéz elő az akcióterületen és annak közvetlen környezetében. Ezektől a fejlesztéstől nem csupán azt várjuk, hogy az akcióterületen megtörténnek településképi, funkcióbővítő beavatkozások, hanem azt is, hogy az itt elért eredmények hatásai befolyással lesznek a település egészére. Ez azt is jelenti, hogy a pontszerű fejlesztések kisugároznak és az akcióterület környezetében eddig meg nem valósult, piaci alapú fejlesztések is megindulhatnak, amelyek eredményei segíthetik az önkormányzat által irányított fejlesztéseket. Tágabb értelemben az egész települési környezetre, a lakosság életminőségére nézve pozitív változásokat várunk. Az egyes akcióterületi fejlesztések együttesen szinergikus hatást fejtenek ki, vagyis az egyes projektelemek segítik más fejlesztési célok megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését. Az akcióterületek jelentik a fejlesztések gócpontjai, a település olyan kiemelt fejlesztési célterületei, ahol több, egymással összefüggő beavatkozás, projekt valósulhat meg. A településen ilyen fejlesztések nem tervezettek, így akcióterületek nem kerültek kijelölésre.

4.1.2 Akcióterületen kívüli, tematikus beavatkozások

Akcióterületen kívüli, tematikus beavatkozásoknak tekinti a terv azokat a projekteket, melyek területileg nem koncentráltak, hanem egyedi, tematikus projektek. Térben nem koncentrált projekt például egy olyan program megvalósítása, amely a település különböző pontjain jelent pontszerű beavatkozásokat. Ide soroljuk azokat a hálózatos projekteket is, melyek ugyan kiterjedhetnek több településrészre, vagy akár a település egészére is, azonban nem kapcsolódnak össze területileg más beavatkozásokkal. Nem komplex jellegű az a projekt, amely egyetlen, pontszerű beavatkozást jelent. Jellemző akcióterületen kívüli, tematikus projektek lehetnek például önálló épületek, építmények felújítása, korszerűsítése, energetikai fejlesztése, közterület- és környezetrendezés a település egy-egy pontján. A lefektetett településfejlesztési irányelvek alapján elsősorban azt integrált, komplex fejlesztéseket kell előtérbe helyezni, azonban ezek jól kiegészíthetők pontszerű, tematikus beavatkozásokkal is.

<u>Ilyen beavatkozások:</u> Épített örökség védelme: épületek értékőrző homlokzati felújításának, korszerűsítésének támogatása; Gazdaságos területhasználat: üres épületek, használaton kívüli telkek értékesítésének, hasznosításának elősegítése; Infrastruktúra-fejlesztés: közutak, járdák, közművek, felújítása, karbantartása; zöldterületek karbantartása, megújítása

<u>Céladatok középtávon:</u> 5-7 épület megújulása, korszerűsítése; 500 méternyi járda-, útfelújítás vagy új építése

4.2 Pénzügyi terv és ütemezés

A beavatkozások, projektek vagy projektcsomagok csak indikatív jellegűek, azok tartalma és a megvalósítás időbelisége a pénzügyi keretek, az igénybe vehető támogatási lehetőségekkel függvényében valamint a bevonható partnerek és együttműködési lehetőségek feltárása során változhatnak. Ez alapján a terv indikatív keretösszegeket és indikatív megvalósulási ütemezést határoz meg a rövid- és középtávon realizálható integrált és tematikus.

Integrált beavatkozások				
Projekt neve	**Projekt tartama**	**Indikatív keretösszeg**	**Forrás**	**Indikatív ütemezés**
-	-	-	-	-
Tematikus beavatkozások				
Épített örökség védelme	Épületek értékőrző homlokzati felújításának, korszerűsítésének támogatása; értékek bemutatása, ismeretterjesztési tevékenység		EU-s források , állami források, az önkormányzat saját bevételei	Folyamatosan
Gazdaságos területhasználat	Üres épületek, használaton kívüli telkek értékesítésének, hasznosításának elősegítése (támogatások, kedvezmények, kötelezések, adók)		EU-s források , állami források, az önkormányzat saját bevételei	Folyamatosan
Infrastruktúra-fejlesztés	Közutak, járdák, közművek, felújítása, karbantartása		EU-s források , állami források, az önkormányzat saját bevételei	Folyamatosan
Megújuló zöldfelületek	Meglévő zöldfelületek fejlesztése, virágosítása, fásítása, utcabútorok kihelyezése		EU-s források , állami források, az önkormányzat saját bevételei	Folyamatosan
Mezőgazdaság fenntartható és korszerű fejlesztése	Az állattenyésztés támogatása soft programokkal, vidékfejlesztés fellendítését célzó képzési lehetőségek támogatása, háztáji gazdaságok támogatása, Helyi, tájjellegű, illetve bio-termékek előállítására irányuló vállalkozások támogatása, ösztönzése		EU-s források , állami források, az önkormányzat saját bevételei	Folyamatosan

4.3 Vízgazdálkodási és csapadékvíz-gazdálkodási fejlesztési feladatok

A településen a vezetékes ivóvíz elosztóhálózat településszintű kiépítettségűnek tekinthető, a beépített terület szinte minden utcájában kiépítésre került, jelenleg 9,1 km vízelosztó vezeték üzemel a településen. A kiépített hálózat segítségével a lakosság 100 %-ának a közüzemi vezetékes ivóvíz ellátása biztosított. A településen az időszakos egyéb vízfogyasztók számára 1 db üzemelő közkifolyó áll rendelkezésre. A vezetékes ivóvízzel való takarékosság az ingatlanok fenntartási költségeit csökkenti, ezért jellemző a nem ivóvíz minőségű vízigény kielégítésére a házi kutak, az egyedi vízbeszerzés használata, melyet jellemzően locsolásra, illetve egyéb nem ivóvíz minőségű vízigények kielégítésére használnak. A házi kutakról, egyéni vízbeszerzésekről, az egyéni vízbeszerzésű vizek vízminőségéről nyilvántartás, adatok nem állnak rendelkezésre.
A településen élők számára a vezetékes ivóvízellátást a Pápai Víz- és Csatornamű Zrt. szolgáltatja. A település közüzemű vízellátás szolgáltatója a Pápai Víz- és Csatornamű Zrt. A település ellátása a Bakonyalja kistérség vízellátó rendszeréről megoldott. A kistérségi hálózatról Lovászpatona, Nagydém, Bakonytamási, Bakonyszentiván, Bakonyság, Bakonykoppány és Bakonyszücs települések ellátása is biztosított. A kistérségi hálózat vízbázisa a Győr-Sopron megye területén fekvő Fenyőfő és a Veszprém megye területén fekvő Nagydém településen üzemelő vízmű kút.
A 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján Bakonytamási a felszín alatti víz szempontjából az érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik. Az országos vízminőség védelmi területek övezete nem érinti a település területét.
A település felszín alatti vízminőségre érzékeny területen fekszik, ezért a felszín alatti és a felszíni vizek védelmére a szennyvízelvezetés, kezelés megoldása kiemelt feladata a településnek. Már régóta tervezik a szennyvízgyűjtés-kezelés térségi társulási formában való megoldását, de a megfelelő gazdasági erőforrások hiányában jelenleg a településen kiépített közcsatorna hálózat nem üzemel. A közcsatorna hiányában az egyes ingatlanoknál keletkező szennyvizeket helyi gyűjtőmedencékbe gyűjtik. Ezek jellemzően szikkasztóként üzemelnek, így a község talajvizét és talaját szennyezik.
A település a Duna részvízgyűjtőjén fekszik. A település vízfolyásokban nagyon gazdag, mélyedéseiben kisebb erek, vízfolyások gyűjtik össze a felszíni és csapadékvizeket, amelynek településen belüli befogadói a belterülettől észak-nyugatra haladó Sokorói-Bakony-ér és annak mellékvízfolyásai, aminek befogadója Koroncónál a Marcal, majd onnan a Rába közvetítésével a Dunába kerülnek a vizek.
A településen áthaladó erek, vízfolyások, tavak karbantartására az ágazati előírásoknak megfelelően a 3-3 m-es sávot kell karbantartásra kijelölni. A karbantartó sávot az előírásoknak megfelelően vízgazdálkodási övezetként kellene szabályozni, a kialakult tulajdonviszonyok, az előforduló kártalanítást igénylő jogvesztések miatt erre nincs lehetőség, ezért a meder telkének szélétől mérve kell biztosítani a karbantartó sávot, arra szolgalmi jogot bejegyezve a mederkarbantartó részére.
A település beépített területén a csapadékvizek elvezetésére nyílt árkos csapadékvíz elszállító rendszert alakítottak ki. Az utcákban általában egy- vagy kétoldali szikkasztóárkokat alakítottak ki. A település külsőbb területein vannak olyan utcaszakaszok is, ahol semmilyen csapadékvíz elvezetés nincs kiépítve. A településen a nyílt árkok karbantartása nem rendszeres és nem általános.
Fontos a nyílt árokrendszer teljes körű kiépítése, majd folyamatos karbantartása. Az utcák nyomvonalát követve kell az árokrendszert kialakítani. A rétegvonalakkal párhuzamosan haladó utcáknál, mint övárkokat kell kialakítani az árkokat. Az olyan szűk utcákban, ahol nincs árok építésére lehetőség, kiemelt útszegélyek építése szükséges a lejtett szélen, hogy csökkenjen a hordalékszedés, vagy csapadékvíz-elvezető csatornát kell kialakítani. Az új beépítések hatására, a terület burkoltsága és ezzel együtt az elvezetendő csapadékvíz mennyisége is nő, ezért az egyes beruházásoknál a víz továbbszállításának zavarmentességét is vizsgálni kell, amennyiben a

továbbszállítás veszélymentesen nem biztosítható, akkor a helyi vízvisszatartás igényével kell számolni. Helyi vízvisszatartásra telken belül záportározó létesítésére lehet szükség, amelyből késleltetve és fékezetten lehet a víz továbbvezetését megoldani.
A közműfejlesztési javaslat készítésénél új fejlesztési lehetőségek megvalósításához szükséges közműellátási igények kielégítési lehetőségének biztosításán túl, a már beépített területen élők komfortosabb körülményeik kialakításához szükséges többlet közműigények kielégítési lehetőségét is biztosítani kell. Ezzel az új javasolt beépítési területeken jelentkező új közműigények és a meglevő beépítésnél jelentkező többlet igények összeadódnak. A közműfejlesztési javaslatban ezt az összesített távlati közműigény kielégítési lehetőségét kell vizsgálni. A településszinten várható távlati összes többlet igények csak a szolgáltató felé előzetes jelzésre alkalmas adatok és a gerinchálózat fejlesztése esetén azok paramétereinek a meghatározására szolgálhatnak, valamint az ágazati fejlesztési tanulmányok elkészítésére szolgálnak nagytávlati iránymutatásul. Tervezői tapasztalatok szerint, távlatra prognosztizált, a megengedett beépítés teljes megvalósítását követően jelentkező többlet igényekből a tervezés távlatáig –a folyamatban levő településszintű csatornázás hatását kivéve- ténylegesen kielégítendő igényként reálisan kb. 15-25 %-ának a jelentkezése várható. Így a közműfejlesztési javaslat készítése szempontjából kielégítendő igényként a tervezés távlatáig reálisan jelentkező igények kielégíthetőségét kell figyelembe venni.
A közmű-üzemeltetők a továbbtervezés során egy-egy ténylegesen jelentkező beruházáshoz, annak az igénybejelentésére határozzák majd meg az igénynövekedés kielégítési lehetőségének műszaki-gazdasági feltételeit. Az igények felfutásának várható üteméhez igazítva kell az ágazati fejlesztési feladatokat megvalósítani.
Reálisan a már meglevő, kiépített hálózatokkal rendelkező területeken, a település jelenlegi belterületén, a már beépített területeken belül jelentkező igények ellátása különösebb külső hálózatfejlesztési igény nélkül ki lehet elégíteni, vagy a már meglevő elosztóhálózatokról, vagy az elosztóhálózatok helyi továbbépítésével, új bekötések kiépítésével. Meg kell említeni, hogy az új igények kielégítésének feltétele egyrészt a közhálózat megléte, vagy kiépítése az új igénylő telkéig és arról közművenként a bekötések, a fogadó helyek és mérőhelyek megépítése, másrészt vízi közműveknél, energiaközműveknél és az elektronikus hírközlésnél is a szolgáltatókkal való megállapodás megkötése, amelyben a szolgáltatók a szolgáltatás műszaki-gazdasági feltételeit rögzíthetik.

Az említett fejlesztési feladatok megvalósulását biztosító tervekkel nem rendelkezik jelenleg az önkormányzat.

4.4 Elfogadott tematikus, gazdasági és egyéb tervek, programok vonatkozó elemei

4.4.1 Esélyegyenlőségi program

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Bakonytamási Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban

rögzítette az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat 2018-2024 időtáv vonatkozásában.

A program célja a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából. További cél meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. Szintén célként határozza meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzésértékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja:
Bakonytamási település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.
- A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

Bakonytamási Község HEP-át a település a közös élhető jövő megteremtését szem előtt tartva alkotta meg. A településhosszú távú jövőképe az értékek és hagyományok megőrzése mellett a fenntartható fejlődés az értékőrzés és a megújulás.

A középtávú stratégiai céljai:

- Fenntartható fejlesztés a funkciók harmóniájában,
- A település, mint az élhető, értékőrző hagyományőrző környezet,
- Példaértékű gondoskodás és egyenlő esélyek biztosítása.

Az ágazati stratégiákat átszövő, a helyi lakosság érdekeit figyelembevevő kiemelt horizontális szempont az egyenlő hozzáférés, az egyenlő bánásmód biztosítása lényeges eleme. Az egyes programok, koncepciók, mint a költségvetési koncepció, a gazdasági program, a Településrendezési, valamint a településszerkezeti terv, a Környezetvédelmi programja, Informatikai stratégiája, kiindulva saját területére vonatkozólag határozza meg az esélyegyenlőséget előmozdító célokat, intézkedéseket.

Beazonosított problémák:

- A lakosság fokozottan romló egészségi állapota
- A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett
- Elmagányosodás
- A tartós munkanélküliség aránya nők esetében megnőtt
- Középületek akadálymentesítése nem mindenütt megoldott

Fejlesztési lehetőségek meghatározása:

- Az egészségügyi szűrések népszerűsítése, az egészségtudatos életmódra nevelés
- A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal szabadidős programok szervezése
- Nyugdíjas Klubbal több program szervezése
- Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó aktív korú családtagok által kedvezményesen igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok körét
- Középületek fizikai akadálymentesítése

4.4.2 Gazdasági program

A település nem rendelkezik gazdasági programmal.

4.5 Az épített és természeti örökség védelmének követelményei

A településrendezési tervekben - a területhasználat és a beépítés jellemzőinek figyelembevételével - fokozott figyelmet kell fordítani a települési karakternek és a tervben támogatni kívánt funkcionális célnak egyaránt megfelelő területfelhasználási kategóriák megválasztására és a kategóriákhoz tartozó területhasználati, építési és környezethasználati szabályok differenciált meghatározására;
A település rendezési terveiben a beépítés differenciált szabályozása szükséges, csak a településképhez illeszkedő beépítés alkalmazható;
A települési örökség értékalapú fejlesztése során kiemelt figyelmet kell fordítani a települési hagyományok megőrzésére, és ezzel összefüggésben azon épületek értékmegőrző felújítására, melyek hagyományos elemeikben még őrzik az egykor jellemző építészeti stílust. A település legfontosabb épített örökségét a katolikus templom képezi, melynek felújítása, karbantartása is fontos célt jelenthet;
Törekedni kell a településképi arculati kézikönyvben helyi védelemre javasolt épületek érték alapú megújítására is.

4.6 A célok megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer

1. **Településrendezési terv**

   - Helyi építési szabályzat
   - Szabályozási terv
   - Településképi rendelet

2. **Forráslehetőségek**

   - Európai Uniós támogatások (ágazati OP, Uniós fejlesztési alapok, egyéb nemzetközi támogatással megvalósuló programok)
   - állami források (pályázatok, támogatások)
   - az önkormányzat saját bevételei (a 2011. évi CLXXXIX. törvény szerint)

3. **Térségi együttműködés kialakítása:**

   - helyi partnerekkel való együttműködés (helyi lakónépesség, civil szervezetek, egyház, helyi vállalkozók, stb.),
   - szomszédos településekkel való együttműködés,

- a LEADER-közösséggel való együttműködés
- a járási településekkel való együttműködés,
- potenciális befektetőkkel való együttműködés.

A fejlesztési terv megvalósítását szolgáló intézményrendszer korlátozott.
A település csupán a helyi intézményrendszer keretei között nem tud megfelelően fejlődni, ezért a településközi együttműködés és a feladatok megosztása javasolt. Kiemelt fontosságú lenne, a szomszédos településekkel közös stratégiák, együttműködések kialakítása.

4.7 Javaslat a fejlesztési terv és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

A településfejlesztési tervben foglaltak megvalósulásának folyamatos nyomon követése (monitoringja) és felülvizsgálata elsősorban a község érdeke. A monitoring célja felhívni a döntéshozók és a megvalósításért felelős szervezetek figyelmét a céloktól való esetleges eltérésre és összegezni az elvégzett feladatokat. Figyelni kell arra, hogy a célkitűzések elérése érdekében tett lépések a megfelelő eszközökkel és a megfelelő időben történjenek. A monitoring komplex tevékenység, amely az adatgyűjtéstől a fejlesztési terv esetleges módosításáig számos részfeladatot foglal magában.
Évenkénti rendszerességgel meg kell vizsgálni, hogy milyen lépések történtek a terv célkitűzéseinek elérésére, a település fejlesztése a tervben rögzített elvek mentén történt-e, eltérés esetén dönteni kell a szükséges intézkedésekről.
A fejlesztési terv felülvizsgálata, aktualizálása a jogszabályok szerint tízévenként szükséges, a legfrissebb statisztikai adatok, egyéb új információk ismerete, illetve a terv megvalósulási folyamataiból levonható következtetések alapján. Ugyanakkor figyelemmel kell kísérni a külső környezet változásait, amellyel szükség esetén összhangba kell hozni a célkitűzéseket, illetve azok megvalósítási eszközeit. Ki kell értékelni a már végrehajtott feladatok eredményeit, különös tekintettel a pályázati úton megvalósított fejlesztések pénzügyi és fizikai megvalósulására.
A polgármester évente beszámolót tart a településfejlesztési feladatok teljesítéséről közmeghallgatás keretében. A közvélemény folyamatos tájékoztatása a helyben szokásos módon, a községi honlapon és a hirdetőtáblán elhelyezett közlemények útján valósulhat meg.

2023. június

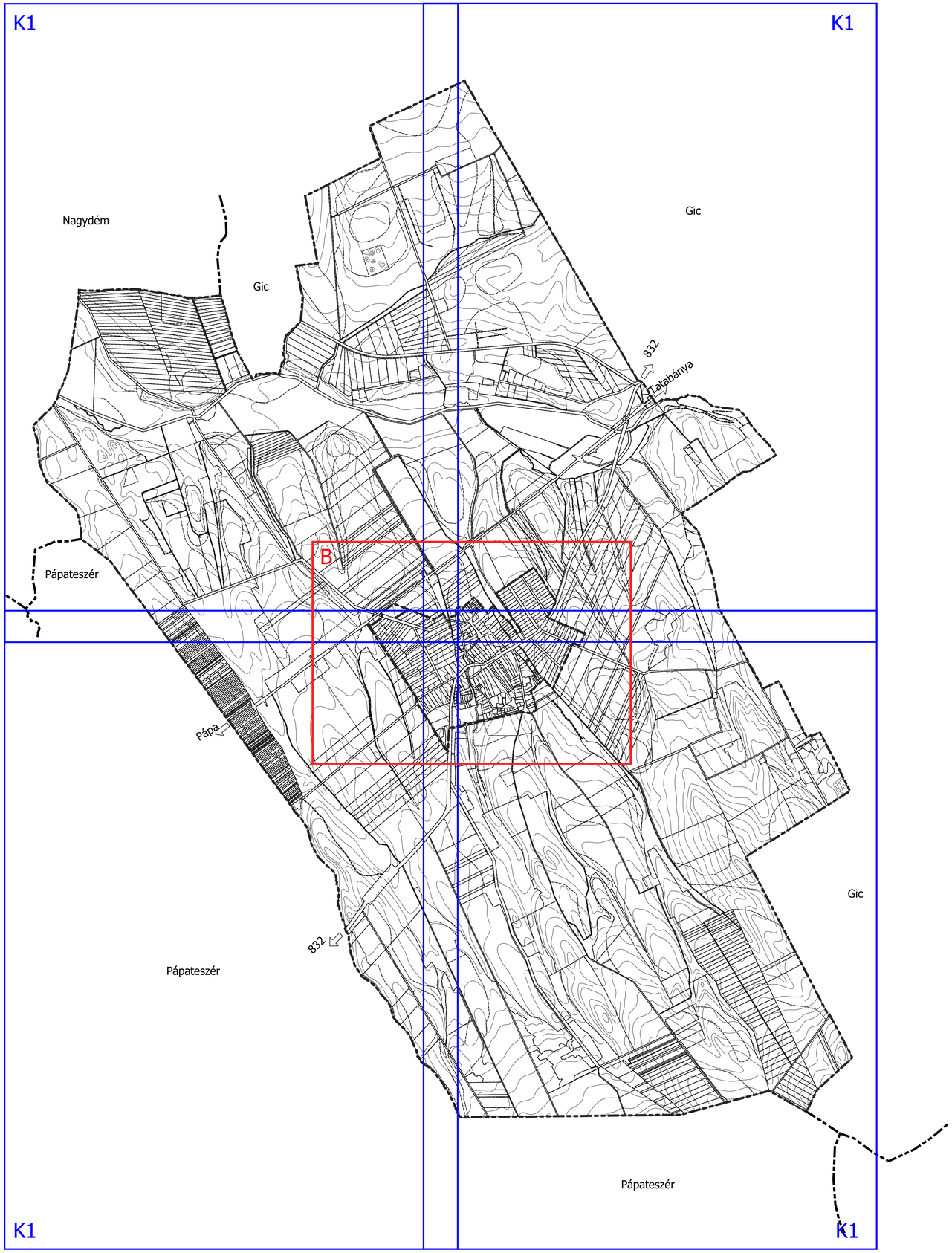

JELMAGYARÁZAT

I. TERÜLETHASZNÁLATOK ÁBRÁZOLÁSA

I.1. BEÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK

- Lf - Falusias lakóterület
- Vt - Településközponti vegyes terület
- K-Mű - Különleges beépítésre szánt mezőgazdasági üzemi terület

II.2. BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

- KÖu - Közúti közlekedési terület (főhálózat)
- KÖu-K-1 - Közúti közlekedési terület (mellékhálózat)
- KÖu-K-1 - Közúti közlekedési terület (külterületi mellékhálózat)
- KÖe - Egyéb közlekedési terület
- Közm - Közműterület
- Vg - Vízgazdálkodási terület
- Ev - Védelmi célú erdőterület
- Ee - Egyéb erdőterület
- Má - Általános mezőgazdasági terület
- Mt - Tájgazdálkodási mezőgazdasági terület
- Mk - Kertes mezőgazdasági terület
- Zkk - Közkert zöldterület
- Kb-Sp - Különleges beépítésre nem szánt sportterület
- Kb-T - Különleges beépítésre nem szánt temetőterület
- Kb-En - Megújuló energiaforrások hasznosításának céljára szolgáló terület

III. MŰSZAKIINFRASTRUKTÚRA-ELEMEK

- Meglévő főút

IV. KORLÁTOZÁSOK ÉS VÉDELMEK

KÖZMŰVEK

- V — Meglévő vízvezeték
- Gfnk — Meglévő nagy-középnyomású földgáz gerincelosztó vezeték (4-25 bar)
- Meglévő gázfogadó állomás
- Meglévő villamosenergia transzformátor állomás

V. ALAPTÉRKÉPI ELEMEK

- Közigazgatási határ
- Belterület határa
- Földrészlet
- Épület
- Művelési ág határa

Jóváhagyva a 25/2023. (VI. 23.) önkormányzati határozattal

KÉSZÜLT AZ ÁLLAMI ALAPADATOK FELHASZNÁLÁSÁVAL!

0 50 100 150 200 m

BAKONYTAMÁSI KÖZSÉG FEJLESZTÉSI TERVE

FEJLESZTÉSI TERVLAP

TELEPÜLÉSTERVEZÉS:
Schild-Rácz Dorottya TT 13-1680
Nádai Brigitta TT/1 01-5049
Rácz Bálint Jakab TT 13-1686

TÁJTERVEZÉS: Nádai Brigitta TK/1 01-5049

KÖZLEKEDÉSTERVEZÉS: Rhorer Ádám Tkö 01-3157

KÖZMŰTERVEZÉS: Hanczár Zsoltné TV, TE, TH 01-2418
Biró Attila VZ-TEL 01-2456

É

DÁTUM: **2023.** JÚN.

LÉPTÉK: **1: 15 000**

1:2.500 (A3-ban nyomtatva 1:5.000)

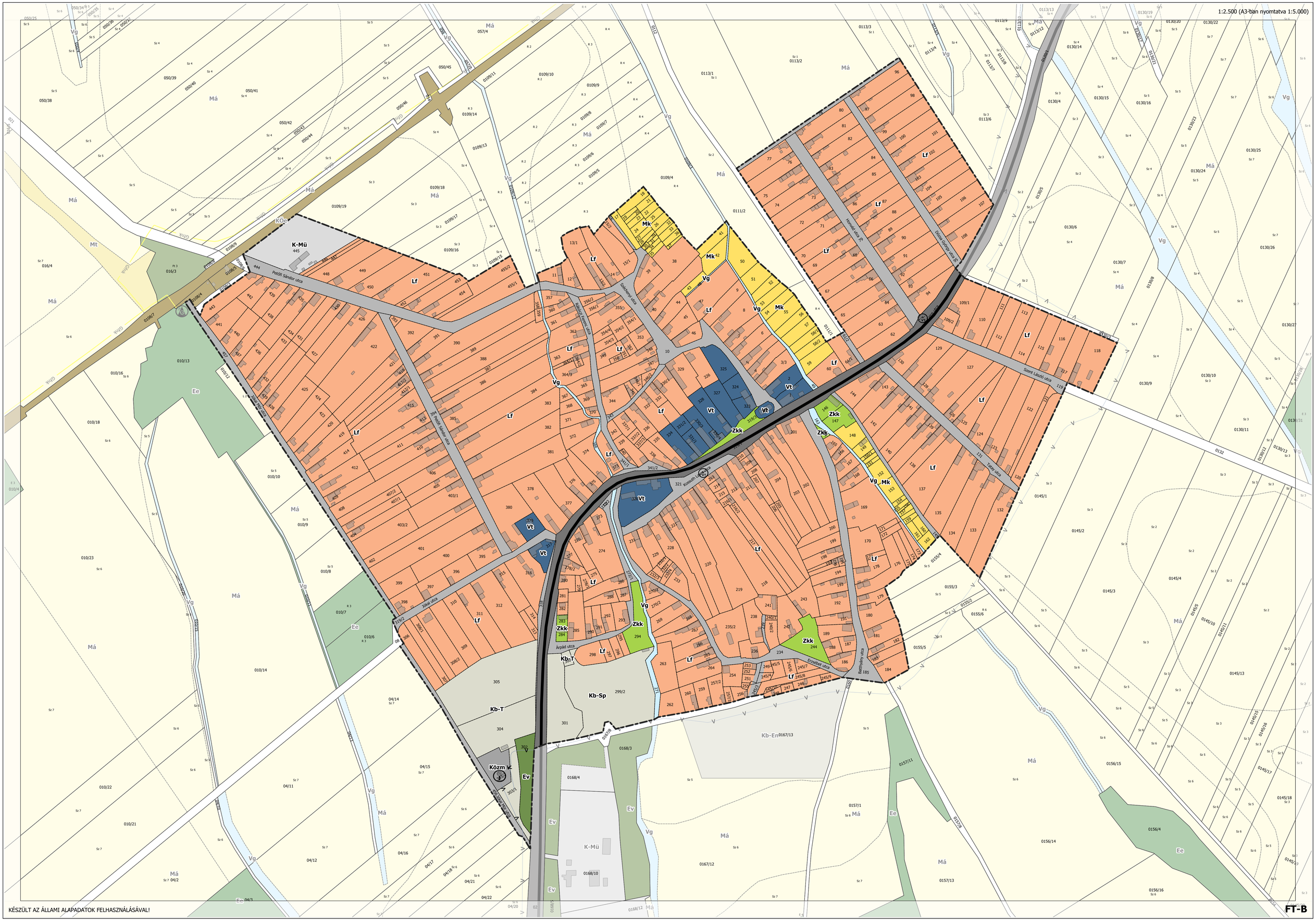

KÉSZÜLT AZ ÁLLAMI ALAPADATOK FELHASZNÁLÁSÁVAL!

FT-B

1:5.000 (A3-ban nyomtatva 1:10.000)

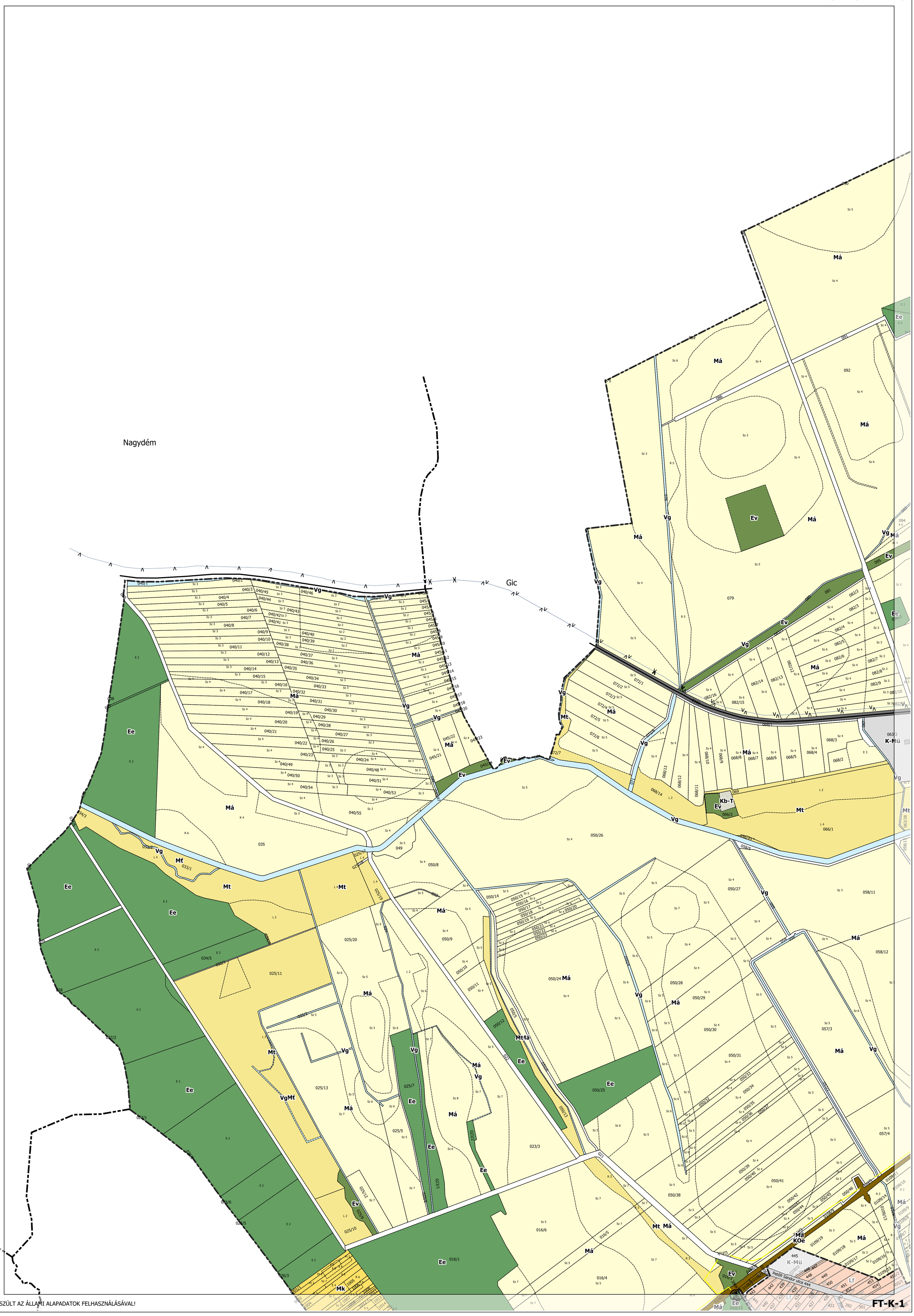

KÉSZÜLT AZ ÁLLAMI ALAPADATOK FELHASZNÁLÁSÁVAL!

FT-K-1

1:5.000 (A3-ban nyomtatva 1:10.000)

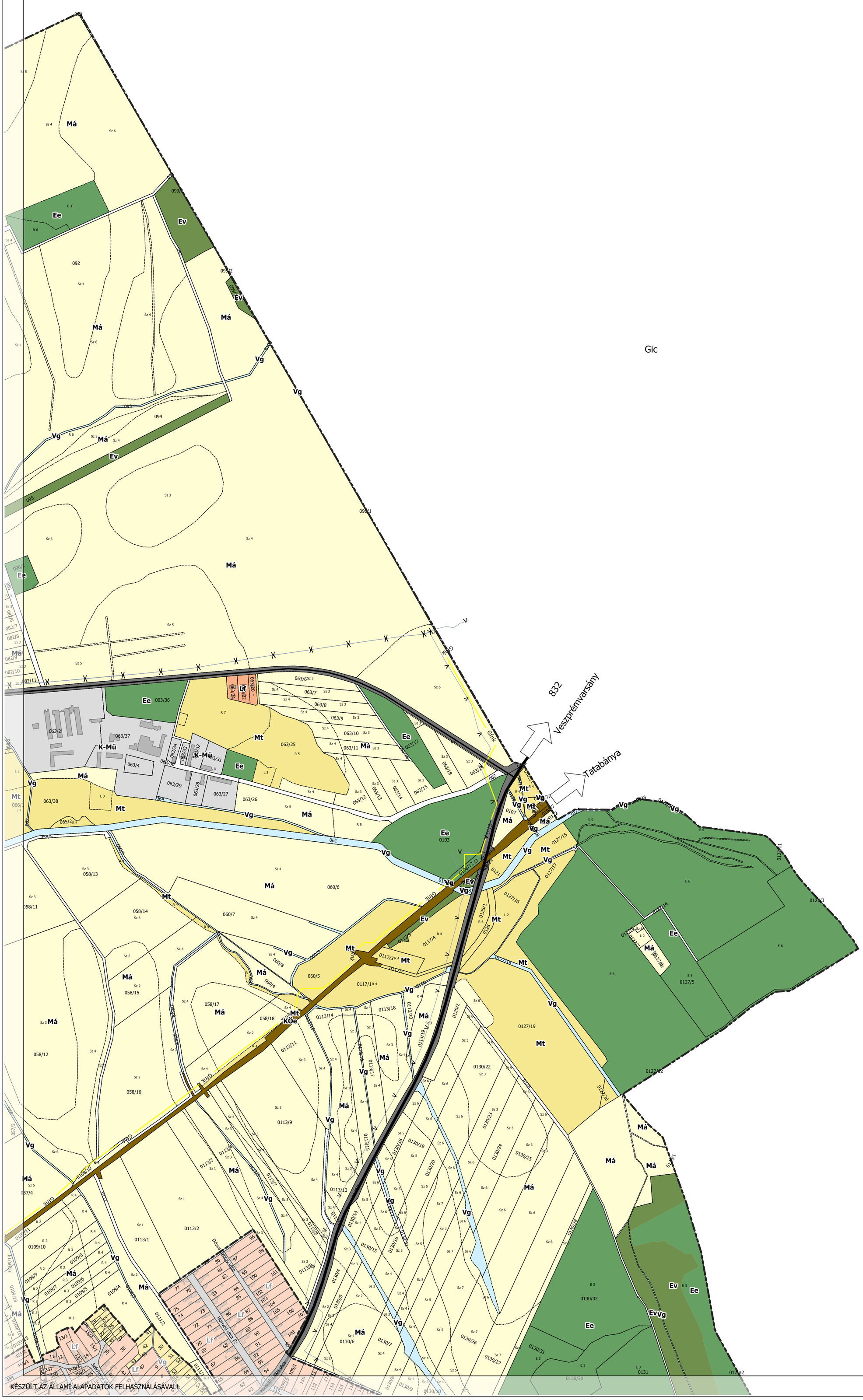

KÉSZÜLT AZ ÁLLAMI ALAPADATOK FELHASZNÁLÁSÁVAL!

FT-K-2

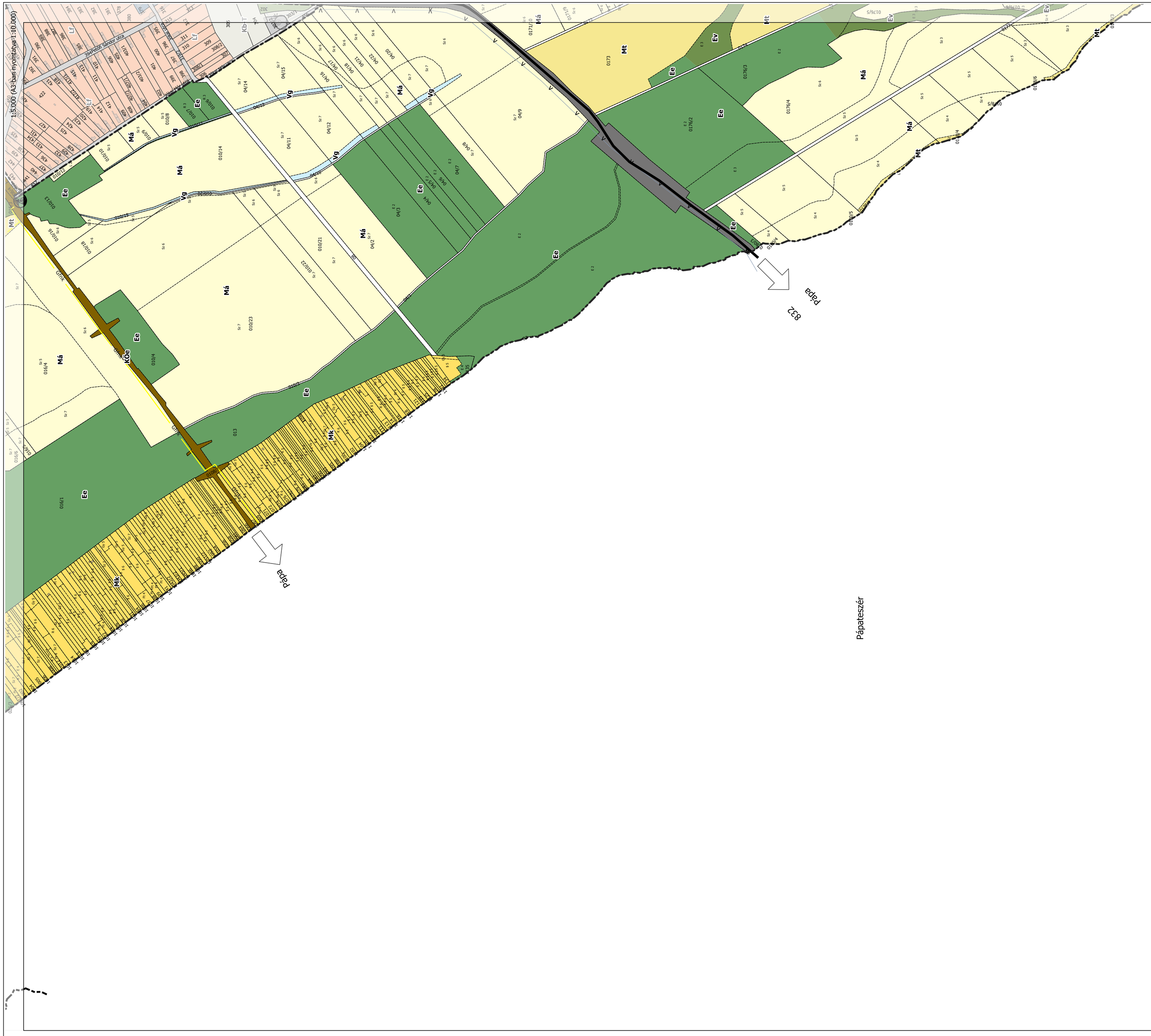

FT-K-3

KÉSZÜLT AZ ÁLLAMI ALAPADATOK FELHASZNÁLÁSÁVAL!

1:5.000 (A3-ban nyomtatva 1:10.000)

KÉSZÜLT AZ ÁLLAMI ALAPADATOK FELHASZNÁLÁSÁVAL!

FT-K-4